

dr. Smiri Sándor: A közigazgatás jelkép állata

A Tisztviselők Országos Testületének elnöke magából kikelve üvöltött a kora reggeli válságülésen összehívott hivatalnokokkal. A tárgyalóterem csak úgy zengett a hatalmas termetű, ósz férfi öblös hangjától. A TOT jelen lévő vezetői szemüket lesütve igyekeztek minél kisebbre összehúzni magukat a székükben.

Az elnök véres kardként lobogtatta az okostelefonját, aminek a képernyőjén egy nagy látogatottságú hírportál vörös betűkkel szedett szalagcíme látszódott.

– Hogy fajulhatott idáig a dolog?! Mégis, kinek az ötlete volt egyáltalán ez az egész?!

Fagyos csend állt be. Senki sem mert szólani. A másodpercek lassan peregtek. Az elnök vészjósló tekintete villogva körbejárt. Végül a titkár emelkedett szólásra, egy fiatal, szemüveges, halk szavú férfi.

– Elnök úr, muszáj az elején kezdenem. Bár eredetileg az én indítványom volt, de közös elnökségi döntés született arról, hogy legyen egy jelképként azonosítható állata a TOT-nak. Mindannyian egyetértettünk abban, hogy ez hozzájárulna ahhoz, hogy a köztestületünk ismertebbé és könnyebben azonosíthatóbbá váljon a tisztviselők és a külső partnerek szá...

– Ezt tudom! – vágott közbe az elnök. – De kinek az ötlete volt a hangya? És miért pont a hangyák reprezentálnak bennünket?

A titkár próbálta megőrizni a nyugalalmát, és nagyot nyelve folytatta:

– Arra már nem emlékszem pontosan, hogy a brainstorming fázisban ki dobta be a hangyák ötletét. Én magam egy hűséges kutya eszményképét favorizáltam, de a többiek leszavaztak, mert külföldi kutyafajtát nem lett volna ildomos alkalmazni, a hazai kutyafajták közül pedig egyik sem tükrözte volna jól a TOT-ot. A vezetőség azt mondta, hogy az őrző-védő kutyák inkább végrehajtókhoz és biztonsági szervezetekhez illenek, a terelőkutyák meg rossz üzenetet közvetítenek azzal, hogy terelgetik a „birkákat”. Azt tudom, hogy a beszélgetés végére alapvetően két állatfaj maradt meg jelöltként: a méhek és a hangyák.

– Akkor meg miért nem a méheket választottuk? – bődült fel fájdalmasan az elnök.

Ezen a ponton az etikai bizottság vezetője vette át a szót a titkártól. A középkorú, szemüveges hölgy halálra vált arccal kezdett magyarázkodni:

– Elnök úr, be kell vallanom, hogy én dobtam be a hangyák ötletét, és én érveltem mellettük a leghangsúlyosabban. Ha a hangya, mint közigazgatás dolgozóinak jelkép állata hiba volt, akkor az az én hibám. A méhek is jók lehettek volna, ugyanúgy szorgosak, ugyanúgy szervezettek, csak éppen az ő tevékenységük látványosabb, és az ő munkálkodásuk révén kézzel fogható mezőgazdasági termék jön létre. Emiatt a méhek jobban illenek inkább a

mezőgazdasági, termelő szektorhoz, míg a hangyák sokkal jobban passzolnak a közigazgatáshoz. A hangyák csak közvetve hajtanak hasznát a kártevők elpusztításával, a rothadó maradványok eltakarításával, és a talaj levegőztetésével. A közigazgatás a hangyákhoz hasonlóan megbúvik a háttérben, az állami gépezet részeként a felszín alatt munkálkodik, szükséges a normális, mindennapi élethez, de soha nem lesz annyira kirakatban, mint az élelmiszertermelés. Én a magam részéről még mindig nem érzem azt, hogy választhattunk volna jobb állatfajt. A hangyák tökéletes analógiái a közigazgatásnak: mindenütt ott vannak, államot alkotnak, szervezeten megoldják a felmerülő feladatokat, és nem direktben, de rengeteg hasznát is hajtanak.

A hölgy a végére egészen kihúzta magát, és makacsul az elnök szemébe nézett. Látszott rajta, hogy komolyan gondolja azt, hogy ő nem hibázott. Az elnök elhúzta a száját, és bólintott.

– Rendben, akkor a hangya *elméletben* jó ötlet volt, elfogadom. Anno is meggyőztek, és most is meggyőztek. Nincs jobb állatfaj a TOT jelképeként. De akkor hol siklott ki a történet? A fotópályázaton? – Ezzel az elnök felemelt az asztalról egy A4-es méretű méretű plakátot, amin egy vörösesbarna színű, karcsú testű hangya látszódott. A rovar az objektív irányába tapogatózott a kitinpáncélos teste körül magasodó zöld fűszálak gyűrűjében.

A titkár vette vissza a szót:

– A fotópályázat ötletét én vetettem fel, és maga a pályázat szerintem nem volt rossz kezdeményezés. Állítom, hogy egy jól sikerült fotó mindig hatásosabb, mintha házilag az informatikusok barkácsoltak volna valamilyen stilizált hangya képet. A TOT már komoly hagyományokkal rendelkező novella- és fotópályázatai mindig nagy sikernek örvendenek, jó sok tisztviselőt mozgatnak meg. Ez a felhívás illetett a korábbi évek pályázataihoz, itt is számtalan kiváló fénykép született különféle hangyákról. A zsűrizésnél viszont elkövettünk egy baklövést... nem kértünk fel szakértőt arra, hogy állapítsa meg a nyertes képen látható hangya pontos fajtát. Ez nem jutott az eszembe, és másnak sem. Nekem minden hangya egyforma... Ez a fiaskó így igen nagy részben az én hibám, elnök úr.

A titkár bünbánóan lehajtotta a fejét, és becsukta a szemét, mintha csak egy végzetes bárdcsapásra várna az elnök részéről. Mivel az idősebb férfi nem szólt semmit, óvatosan kinyitotta a szemét, és várta a fejleményeket. Az elnök az indulataival viaskodva toporgott, a keze ökölbe szorult, a homlokát ráncolta, a fogai jól hallhatóan csikorogtak.

– Az én aláírással ment ki minden döntés, és tudtam ennek az egész hangya-ügynek a főbb elemeiről! A kép kiválasztásában is közreműködtem, enyém volt a végső szó. A fene egye meg, nekem se jutott eszembe szakértőt felkérni! – fakadt ki az elnök. – A felelősség

alapvetően az enyém. Senkire se tudjuk rákenni, ezt mi baltáztuk el, és én is vastagon benne vagyok. Ezért biztos nem fognak megdicsérni bennünket odafentről. Muszáj kitalálnunk valamit a megoldásra. A kép felhasználására már aláírt szerződésünk van. Már nyilvánosságra is hoztuk. A döntésünket vissza lehet ugyan vonni, de az hatalmas blama. Maximum magyarázni lehet a bizonyítványt, de abból sem jövünk ki jól.

Az elnök maga elé emelte a telefonját, és sötét tekintettel olvasgatta rajta a cikket:

– Tényleg van ilyen? Ez nem valami hülye sci-fi dolog? Tényleg tud ilyet produkálni a természet?

A titkár komoran bólogatott.

– Sajnos ilyen tényleg létezik, utána olvastam ma reggel a dolognak, és ennél még cifrábbat is művelnek bizonyos hangyafajok. Léteznek olyan trópusi fajok, amelyek valódi zombivá válnak egy bizonyos gomba hatására. Vannak egyes hazai fajok, amelyek olyan kicsik, hogy a nagyobb hangyák bolyaiba simán ki-be járnak, és onnan lopnak ennivalót. Más hangyák meg levéltetveket tartanak, és az azokból kifolyó ürülék nedveket fejik le, mintha miniatűr pásztorok lennének.

– Még azokkal is jobban jártunk volna – sóhajtott fel az elnök.

– Mégis, mekkora volt az esély arra, hogy ebbe belefutunk? – kérdezte a titkár üveges tekintettel maga elé bámulva.

Az elnök nem válaszolt. A hajába túrt, megköszöri a torkát, és felolvasta a telefonjáról a cikk elejét:

– Botrány: rabszolgatartó hangya a TOT új jelképe! Nem tudni, vajon mit kívánt üzeni a Tisztviselők Országos Testülete azzal, hogy egy amazonhangyát (*Polyergus rufescens*) választott ki arra, hogy a köztisztületet, ezzel lényegében az egész közigazgatás állományát megtestesítse. A szerkesztőségünk által megkérdezett műrmekológus elmondta: az amazonhangyák különleges jellemzője, hogy nem végeznek érdemi munkát, ívelt és hegyes rágóik erre nem is alkalmasak, e helyett más hangyafajoktól rabolnak bábokat, a kikelt rovarokat pedig rabszolgaként tartják. Az amazonhangya csak harcolni tud, szabályos fosztogató hadjáratokat indít más hangyafajok bolyai ellen, hogy folyton új rabszolgákat szerezzen...

Az elnök nem olvasott tovább. A telefonját az asztalra ejtette, aztán megtörten leroskadt a székére. Arcát a tenyerébe temette, és ezt motyogta maga elé:

– Na, ez pont olyan, mintha egy kakukkot választottunk volna a gyámhivatal jelképének!